

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและคุณภาพสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 นั้น ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มวัยตลอดชีวิต และสามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 43)

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญเพราะมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อนพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี วัฒนธรรม ประเทศที่มีการพัฒนาย่อมส่งผลถึงพลเมืองในประเทศให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างเข้มแข็ง นอกจากนี้สภาพปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างยอมรับว่าความรู้ของทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญ และเชื่อมโยงกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ความรู้กลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสังคมและใช้เป็นตัวชี้วัดเศรษฐกิจของประเทศ (ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์. 2548 : 26)

สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการจัดการศึกษาและเป็นหน่วยงานที่ต้องนำแนวนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติให้มากที่สุด จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2545 และพ.ศ. 2553) มาตรา 39 ระบุไว้ว่าให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผู้คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่าง

มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพขณะเดียวกันหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาก็คือการบริหารงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบงานในสถานศึกษาเป็นงานที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพราะวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้ ผู้บริหารถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันในการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาผู้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพมากกว่างานด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ต้องมีการวางแผนและจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาการศึกษานั้นขึ้นขึ้นกับการจัดการบริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหาร โรงเรียน ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 1) ได้กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากรายงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น จากรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (2553 : 25) พบว่าในปีการศึกษา 2552 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลงร้อยละ 5.46 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ลดลงร้อยละ 2.89 ซึ่งไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2552 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.88 ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.97 (สทศ. 2552 : 1-9) และจากการสัมภาษณ์ นางนพพรดี นามพุทธา (2554 : สัมภาษณ์) พบว่า การบริหารงานวิชาการประสบปัญหาหลายอย่าง อาทิ ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การจัดการเรียนการสอนไม่เน้นการคิดวิเคราะห์ และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ยังมีน้อย

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ สนองต่อเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 อยู่ในระดับใด
2. บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกันและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกันและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรตาม

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน

1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนวการศึกษา
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถานภาพบุคลากร

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูผู้สอน

ขนาดสถานศึกษา

1. ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 300 คน)
2. ขนาดกลาง (นักเรียน 301 - 1,499 คน)
3. ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป)

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งเป็นสถานศึกษา
ขนาดเล็กจำนวน 12 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 14 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 9
แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. 2553 : 3) แยกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน
85 คน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 17 คน สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 23 คน และสถานศึกษา
ขนาดใหญ่จำนวน 45 คน

1.2 ครูผู้สอนจำนวน 1,824 คน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 225 คน สถานศึกษา
ขนาดกลางจำนวน 602 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 997 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542 :
102) ตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง สถานภาพละ 1 คน ที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ดังนี้

2.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 35 คน

2.1.2 รองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการ หรือหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สถานศึกษาละ 1 คน จำนวน 35 คน

2.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่
และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) จากจำนวน 1,824 คน ได้ขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 317 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตาม
ขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 39 คน สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 105 คน และ
สถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 173 คน รวมกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 317 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
387 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

2.1.2 ขนาดสถานศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 2)

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 - 300 คน)
- 2) ขนาดกลาง (นักเรียน 301 - 1,499 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ 17 ด้านที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29-30) คือ

2.2.1 การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2.2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.2.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.2.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

2.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2.2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2.2.9 การนิเทศการศึกษา

2.2.10 การแนะแนว

2.2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

2.2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2.2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

2.2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่นุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

2.2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

2.2.17 การพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง สภาพการปฏิบัติของสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ได้ผลดีและมี ประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการ หรือ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
3. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
4. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง สถานศึกษากำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของ หลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์กรอบสาระการ เรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ แล้วกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่ให้ความสำคัญ นำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อจัด ประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
5. การวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การจัดมวลงประสบการณ์ แผนการเรียน ตารางสอน จัดชั้นเรียน ครูอาจารย์เข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน การจัดทำคู่มือครู คู่มือ นักเรียนนักศึกษาและการจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอน มีการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติเกี่ยวกับงานวิชาการ
6. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาให้ครูจัดทำแผนและจัด กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย พัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการ สอน การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถ พิเศษ
7. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ข้อมูลสารสนเทศสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น สภาพแวดล้อมและ ประเมินสถานภาพสถานศึกษาโดยจัดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระ ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระ ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ แล้วนิเทศติดตามประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

8. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนและจัดการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน นิเทศการเรียน การสอนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม การเรียนรู้ของมนุษย์ให้เป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต

9. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง สถานศึกษากำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผน ดำเนินการวัดผล ประเมินผลโดยเน้นตามสภาพจริง จัดให้มีการซ่อมเสริม มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ ในลักษณะที่เป็นสารสนเทศ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

10. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาและครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการและคุณภาพการเรียนรู้ มีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

11. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษาดำรงแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

12. การนิเทศการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดระบบการนิเทศ นิเทศ ประเมินผล ติดตามและประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศและการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดการระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

13. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดระบบและดำเนินการแนะแนว ติดตามและประเมินผล รวมทั้งประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

14. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษา จัดระบบ โครงสร้างองค์กร กำหนดเกณฑ์การประเมินและเป้าหมายความสำเร็จในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษากับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและ

ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

15. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้าง แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น

16. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง สถานศึกษาระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากร ด้านวิชาการและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

17. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ในการจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

18. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาวิเคราะห์ จัดทำและตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

19. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาทำการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้จากผู้เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

20. การพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีร่วมกัน พัฒนาคู่มือการใช้สื่อและเทคโนโลยี ห้องสมุด รวมทั้งจัดให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ปรับปรุงการวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 และสถานศึกษาอื่น ๆ ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานวิชาการ
แก่หน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY